

THEATRVM
CONVERSIONIS
GENTIVM TOTIVS ORBIS;
SIVE,

CHRONOLOGIA
DE VOCATIONE OMNIVM
populorum, & propagati per vniuersum or-
bē fidei, Christianæque religionis descriptio:
Auctore F. Arnoldo Metmannio Aloftano.

MATTH. XXVII.

*Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra: euntes ergo
docete omnes gentes.*

MARC. XVI.

*Illi autem profecti, predicauerunt ubique, Domino cooperante
& sermone confirminge sequentibus signis.*

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.

ANNO M. D. LXXII.

AD LECTOR E M.

A Mice lector, en tibi damus Theatrum omnium mortalium conuerzionis ad fidem Christi, velut aut scenam quandam, in qua aliæ, aliæque personæ, suos quæque actus habent partesque agunt; aut tabulam, vnde (sicut ex charta Cosmographica prouincias, ciuitates, arces, fluuios, & eiusmodi discernere licet) cuius probatum compertumque esse queat, qua ætate cum primis, quibus Apostolis, apostolicisue vitis, quibus Pontificibus Max., demū quibus Imperatoribus, seu Regibus, seu principibus, prouinciae quæque ac populi ad Christianam religionem, verumque Dei cultum, abdicata superstitione, venerint. Illud duntaxat præmonnero, neminem mihi istuc succensere debere, si alios aliosque populos ab alijs alijsque Apostolis, alio atque alio tempore ad sanam mentē bonamque Christianæ pietatis frugem solicitatos reductosque referram, qui varia metamorphosi ac vicissitudine reciproca, hos atque illos, nunc superstitionem religione, nūc contra (pro temporum morumque malitia, seu mortalium inconstantia) sæpenumero, hanc illa commutuisse liquidissimum sit. Istuc audenter dixerim neminem à fide cathol. desciscere posse, aut ad hæresim facile deficere, qui huic, non meæ (ne quis iactantiam mihi impingat) sed Christianæ adeoque catholicae scenæ patientem accommodet aurem. Vale.

ILLVSTRISSIMO^{3.}

DOMINO PRINCIPI,

D. Fulgentio de Bragança, Sereniss.
regis Hispaniarum D. Philippi cogno-
mento proprio Catholici, affini proxi-
mo, studiorum reiisque cathol. Mæcena-
ti singulari. S. P.

O t mihi tatisq; cum
virtutum artiumque
encomijs, tum claris-
simi generis nobilitatis
titulis tua Illustrissi-
ma Celsitudo celebrata
est, vt ea sola ob mentem perpetuo vene-
rit, cui inter tumultuantum grassan-
tiumque bellorum & vndique gliscantium
tragicos strepitus atque fragores, basce
meas elucubratiunculas nuncupare me-
ritò debuerim. Nam cùm ferè inter arma
leges silere, & Musarum studiorumque
quasi interregnum esse soleat; nunquam
Musas tuas, Augustinos, Ambrosios, Hie-

13

THEATRVM
CONVERSIONIS GEN-
TIVM TOTIVS ORBIS;
SIVE,
CHRONOLOGIA DE

*Vocatione omnium populorum, & propaga-
tæ per uniuersum orbem fidei Christianæ,
religionis descriptio.*

TALIA vniuersa, ipsaque
adeo orbis urbs princeps
Roma, fidei religionisque
Christianæ auspicia atque
initia cepit anno salutis,
id est, à nato Christo, plus minus xliij.
Claudij Imper. secundo, Claudio ver-
ò edicto publico (fortè nimio Simonis
magi studio, cui auream statuā hac cum
inscriptione nuncuparat, Simonī magno
Deo) Is, inquam, Cladius præcepit Ju-
daos omnes Roma excedere auctore S.
Luca. Quos miseratus Agrippa Iudeo-
rum à Claudio rex cōstitutus in Iudeam
admisit: verūm mox illi res nouas moli-
ti, & in alias & alias seditiones versi, im-
mensam cladēatque stragē, teste Iosepho
& alijs, sunt perpessi, alijque morte, alij
profli-

COLOPHON ATQUE APPENDIX AD ILLVST.

DOMINVM D. FVLGENTIVM
de Bragantia, almæ Lusitanæ fauia, DDiuo-
rum Sereniss. Regum D. Philippi R. cius no-
minis ij. Hispaniarum cognatum intimum;
D. Sebastiani primi, R. Portugalliae auuncu-
lum dilectissimum.

N Theatrum, Illustris-
sime Heros, ab Ori-
ente in Occidentem , à
Meridie in Septétrio-
nem patens , vt spo-
pondi. En amphithea-
tricā scenam diuersif-
fimorum gentium, tam ætatum, quām cli-
matum quorumq. in eiusdem fidei Chri-
stianæ orbē vnum coëuntē . En periodū
compendiosam omnium temporū à Chri-
sto passo hucusque, omniū locorū, omniū
populorum in eiusdem ipsissimæ religio-
nis sententiam redeuntē , conspirantem,
coniurantem amicē. Trium haruin ma-
ximarum rerum vniuersitatē Christi re-
gno iure cum primis hæreditario, deinde
tanquam reciproci amoris , officij, mérito-

A D L E C T O R E M
ECCLESIAE CATHOLICÆ TRIVM-
PHANTIS CANDIDATVM.

Habes, candide Lector, Ecclesiae Cathol. quā cuncti credere, & exoculari tenētur, qui suæ saluti consultum volunt, varijs & locorum, & temporum, & populorum exemplis rationem probat: onemq;. Tuae integritatis fuerit, huic Catholicæ integritati sempiternum inhærere, hancq; Ecclesiae Cathol. uniuersitatem vita chariore ducere, velutq; asylum sanctissimū, sacerrimamq; anchorā vlnis ambabus amplexari. Extra hancnāq; Eccles. Cathol. non sunt serui, nō sunt amici, non sunt filij Dei, & Christi eius, sed Antichrisli: non sunt nisi paleæ que ventilabro, cum nuper grassantis tēpestatis (vti vidimus) tum futuri iudicy exagitatae, in æternas flamas exibilandæ, exufflandæq; sunt. Esse enim possunt extra Eccl. Cathol. teste D. August. sacramenta, iejunia, precationes, templa, sacræ scripture, Divina literæ, sed prodesse nō ita, uti multis canonibus liquet, apud Gratian. dist. 4. de conf.

Vine vale, si quid nonisti rectius istis,
Candidus imperti; si non, his utere mecum.

Quod si cessas, aut strenuus anteis,
Nec tardum opperior, nec præcedentibus insto.

Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

Sæpe quidem auctori infelix cura libelli,
Omnia transuersum dens genuinus agit.

N S. P I S-

l. 2. cont.
Cresc. c. 10.
& seq.
l. 3. cap. 4.
Septem libris
cont. Dona-
tillas.

l. 19. cont.
Fault. c. 11. 12
in Psal. 77. &
103. trac. 3.
sup. epil. 1.
16. cōt. litteras
Petit. l. 1. 2. 3.

S. PISCATORIS PETRI SAGE-
NA, SIVE, CATALOGVS TOTIVS
orbispopulorum Chisto olim, Christianeq.
fidei ritè nuncupatorum, inde ab ipsa na-
scientis Ecclesiæ Cathol. infantia prima, vsq.
ad mundi huius decrepiti herniosi q. extre-
mum delirium.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cunctis ore. Apprehendite disciplinam, ne quando

Psal. 2. dixit ad me, filius meus es tu, ego iudee genute. Postula de me, & dabo tibi

A Basor siue Abasagi pagina. 92
 Achaici 22. 36
 Acherontini. 75
 Adrianitidæ 44.
 Aduatici. 107.
 A Egyptij 30. 80.
 A Ethiopes 22. 23. 24. 25. 26
 Afri seu Africani. 27
 Agrigentini. 75
 Agrippinenses. 55
 Aychistandiani. 113
 Alani. 92. 93
 Alatrinenses. 74
 Albani, al. Albanenses. 74
 Alboreenses. 76
 Aldenburgenses. 130
 Alexandrini. 30. 80
 Almarienses Hispaniz. 47
 Allobroges. 52
 Aloftani. 52. 108. 109.
 Alsatij. 51. 57. 58
 Ambahti. 51. 53. 107.
 Amasei. 22
 Ambianenses. 50
 Ambuariti. 107.
 Ammonicci. 45. 80
 Amphipolenses. 35
 Anaginenses. 74
 Anchemtani. 76

Andegauenses. 49
 Angli 51. 52. 59. 61. 65. 93
 Anglofaxes 62. 63.
 Antibarenses. 77
 Antiocheni 15. 22. 33. 44. 79
 Anthropophagi. 24
 Antipodes. 141. 142. 143
 Antuerpienses 110. 125. 126
 Apamenses. 45
 Apodricæ. 119
 Apollonij. 35. 44
 Aprncij. 76
 Apulienses. 75
 Aquenses. 49
 Aquilegienses. 76
 Aquisgranenses. 55
 Aquitani. 75
 Arabes. 33. 42
 Arabes felices. 26. 87
 Arabes deserti. 79
 Arabes Catholici. 79
 Aragones in Hispanis. 77
 Arboraci. 51
 Atelatenenses. 46
 Argentinenses. 57. 58. 104
 Armeni. 23. 87. 93.
 Aruernenses. 48
 Assenses. 36
 Asiani seu Asiatici. 15. 23.
 36. 39.

Atta-

ALTERA LVCANA
ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ DE FASTIS
Triumphalibus Euangeliij.

EN iterum, illustrissime Princeps, viri religiosi velut theatri scenicæ personæ, ex omni regione & natione quæ sub cælo est, ut in Actis apostolicis habes, ac-^{Act. 2.} curatè loquentes, cum sua quique, tum nostra lingua multi magnalia Dei, eandem (inquam) nobiscū fidem, eādemque professi diu olim nobisque communem religionem. Neque vero, ut veritatis pellices hæreses, aut æmula religionis schismata, vel fidei cauponatrices apostasiæ existimant, hi omnes aut ebrij sunt, aut deliri; sed istuc prorsus dudum vaticinatus est prophetes Ioel. In nouissimis diebus effundā de spiritu meo super omnē ^{Cap. 2.} carnem, & prophetabunt filij vestri & filiæ vestræ, & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somnia-
bunt, & dabunt prodigia in cælo sursum,
& signa in terra deorsum. Eritque, omnis quicunq. inuocauerit nomen Domini, saluus erit. Quomodo ergo (inquit S. Paul.) inuocabunt, in quem non credi-^{Rom. 10.}